

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33912
Nom	Geografia II
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2019 - 2020

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1005 - Grau d'Història	Facultat de Geografia i Història	4	Segon quadrimestre
1006 - Grau d' Història de l'Art	Facultat de Geografia i Història	4	Segon quadrimestre
1902 - Formació per a la qualificació específica (R.D 860/2010)	Facultat de Geografia i Història	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1005 - Grau d'Història	40 - Formació Específica per a l'Ensenyament en Secundària en Geografia	Optativa
1006 - Grau d' Història de l'Art	18 - Formació Específica per a l'Ensenyament en Secundària en Geografia, Història i Història de l'Art	Optativa
1902 - Formació per a la qualificació específica (R.D 860/2010)	1 - Geografia	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
ESCRIBANO PIZARRO, JAIME	195 - Geografia

RESUM

La realització de la present assignatura permet l'estudi dels grans conjunts geogràfics o regions mundials existents a principi del segle XXI. Lògicament, per iniciar aquesta anàlisi s'introdueixen els conceptes i processos territorials indispensables per l'adequada comprensió regional del planeta.

En el seu conjunt, es tracta doncs d'una matèria que proporciona una visió global i sintètica del món en què vivim. Per això, en l'estudi de les diferents regions analitzades es contemplen distints components, com són el medi natural, el passat històric, les divisions polítiques, els processos demogràfics, l'ocupació del territori, els desequilibris socioeconòmics o els problemes del desenvolupament.

Es proposa una assignatura eminentment pràctica, que permet treballar amb el material necessari per abordar les proves d'ingrés en els cossos docents del professorat d'Ensenyament Secundari.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Coneixements mínims de llengües estrangeres com el francès, anglès, alemany, etc. que permeten a l'alumne llegir i comprendre textos en altres idiomes.

Coneixements mínims en ofimàtica que permeten a l'alumne entregar pràctiques, exercicis, resums, comentaris, etc. en format digital mitjançant els processadors de textos més habituals, i fins i tot fer presentacions amb eines com el Power Point, per exemple.

Igualment, coneixements per accedir i consultar informació de lliure accés disponible en

COMPETÈNCIES

1005 - Grau d'Història

- Motivació per la qualitat
- Capacitat d'organització i planificació
- Capacitat crítica i autocrítica
- Capacitat d'abstracció, anàlisi i síntesi
- Aprenentatge autònom
- Sensibilitat envers temes mediambientals
- Coneixement i habilitat per a usar mètodes i tècniques d'altres ciències socials i humanes

- Capacitat per a dissenyar un projecte docent per a l'ensenyament secundari.
- Capacitat per a aplicar els coneixements teòrics adquirits en la pràctica docent en l'ensenyament secundari.
- Capacitat d'aplicar els coneixements a la pràctica.
- Coneixements dels espais geogràfics regionals.
- Coneixements de geografia humana, econòmica i social.
- Coneixements de geografia física i medi ambient.
- Coneixements d'ordenació del territori.
- Combinar les dimensions temporal i espacial en l'explicació dels processos socioterritorials.
- Interrelacionar els fenòmens a diferents escales territorials.
- Explicar la diversitat de llocs, regions i localitzacions.
- Comprendre les relacions espacials.

1006 - Grau d' Història de l'Art

- Capacitat per aplicar els coneixements bàsics adquirits a través d'un raonament crític aplicat a l'anàlisi i la valoració d'alternatives.
- Capacitat per transmetre informació, tant oral com escrita, a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Reconeixement de la diversitat i multiculturalitat a través del coneixement d'altres cultures.
- Desenvolupar un aprenentatge autònom i les habilitats necessàries que afavorisquen les relacions interpersonals.
- Coneixement de la bibliografia actualitzada, anàlisi crítica d'aquesta, i capacitat per realitzar una síntesi a partir d'un posicionament crític.
- Saber aplicar una metodologia científica per a qualsevol tipus d'actuació i de decisió en relació amb els coneixements d'història de l'art.
- Motivació per la qualitat a través d'un compromís ètic personal amb l'entorn professional.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Entre els resultats d'aprenentatge més destacats que es pretenen obtenir amb l'estudi de la present assignatura, figuren els següents:

- Conèixer els problemes humans i econòmics del món en què vivim a través dels grans espais regionals estudiats.
- Definir i caracteritzar cadascun dels grans espais que s'estudien en aquesta assignatura.

- Estudiar els grans espais regionals com a complexos de fets i relacions.
- Conèixer la localització i la distribució dels fets geogràfics més significatius de cada conjunt regional.
- Saber que en cadascun dels fets geogràfics humans d'un espai regional intervenen simultàniament factors d'índole natural, històrica, econòmica, política, social i cultural.
- Comprendre que cada conjunt espacial està conformat per diverses estructures naturals, socials i econòmiques, i que totes són igualment importants en la caracterització de la particularitat regional.
- Comprendre el significat dels distints elements del medi natural en relació amb els fets humans i econòmics de cadascuns dels grans conjunts espacials.
- Conèixer la configuració política actual de cada espai regional estudiat i la seva relació amb els diferents pobles que l'habiten i amb els esdeveniments històrics que han influït en la seva gènesi.
- Analitzar els factors naturals i humans que expliquen la distribució de la població en els diferents espais regionals.
- Conèixer els processos de desenvolupament urbà i comprendre els factors que diferencien les xarxes urbanes de les regionals desenvolupades i les dels espais en vies de desenvolupament.
- Conèixer les relacions entre la localització de les grans produccions agràries i els condicionants del medi natural.
- Conèixer la localització de les grans àrees productores de matèries primes i fonts d'energia i la seva relació amb la formació i el desenvolupament de les grans regions i centres industrials.
- Ser capaç d'interpretar i comentar mapes geogràfics, gràfiques i estadístiques que suposen el maneig de diverses variables espacials i/o temporals.

Disposar de la base necessària per afrontar els processos de concurs oposició a professors de secundària en Geografia i Història.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció Un món desigual: desenvolupament, subdesenvolupament i països emergents

1. Nord-Sud: un món desigual. El seu estudi des de la Geografia.
2. Desenvolupament, subdesenvolupament: conceptes i realitats.
3. Subdesenvolupament i països emergents.

2. Les unitats regionals a la Unió Europea : aspectes físics, socials i econòmics

1. Els aspectes físics: relleu, hidrografia i clima.
2. Població i ciutats. Factors que condicionen l'organització de l'espai europeu.
3. Diferents formes d'organització de l'espai europeu: Europa de l'est, Europa central i la perifèria europea.
4. Localització i característiques de les àrees industrials, urbanes i rurals.
5. Les polítiques europees de cohesió social i territorial.

3. Índia: un espai emergent amb forts desigualtats socials i territorials

1. Unitats de relleu i dominis climàtics
2. Un espai rural en plena transformació
3. Buits demogràfics i altes densitats
4. L'explosió del creixement urbà
5. Pobles i estats. La fragmentació política actual
6. Processos industrials, matèries primeres i fonts d'energia

4. Japó i àrea del Pacífic: impacte econòmic en l'actual economia global

1. L'arxipèlag japonès: un medi natural desfavorable i un reduït sector agropecuari
2. Recursos naturals escassos, però intens desenvolupament industrial
3. Una vella civilització, gran concentració demogràfica i intens desenvolupament urbà
4. Síntesis Austràlia i Nova Zelanda

5. Àfrica: contrastos físics, socioeconòmics i culturals. Els problemes del desenvolupament

1. El gran pes del medi natural.
2. La influència de la colonització a la fragmentació política: els Estats actuals.
3. Fort creixement de la població, densitats contrastades i procés d'urbanització.
4. L'agricultura africana, entre la subsistència o l'exportació.
5. Matèries primeres minerals i fonts d'energia. Una riquesa desigualment distribuïda.
6. Dèbil desenvolupament del sector industrial.

6. Amèrica del Nord: aspectes físics, econòmics i humans

1. Les condicions naturals. Base del desenvolupament econòmic
2. El procés de colonització
3. Usos del sòl agrari
4. Factors de localització industrial i grans regions industrials
5. Creixement i distribució geogràfica de la població
6. Procés d'urbanització i teixit de ciutats

7. Iberoamèrica: models de desenvolupament i societats duals

1. Un medi contrastat
2. Les Estats actuals: societats caracteritzades pels desequilibris socials
3. Expansió urbanes i augment de la marginalitat
4. Lagricultura llatinoamericana: modernització o pobresa rural
5. Feble desenvolupament industrial i acusada concentració

8. La Península Ibèrica: relleu, clima i vegetació. Diversitat regional de l'Espanya peninsular i insular

1. Característiques generals del relleu peninsular
2. Depressions i relleus a l'interior de la Meseta
3. Les vores est, nord i sud de la Meseta
4. Els conjunts exteriors de la Meseta
5. Els arxipèlags Balear i Canari
6. Trets permanents del clima peninsular
7. Classificació dels climes peninsulars i canaris
8. Característiques hidrològiques i règims fluvials
9. Les conques hidrogràfiques
10. Els llacs i els aiguamolls

9. Geografia Humana d'Espanya

1. Població
2. Moviments migratoris a l'Espanya del segle XX
3. Evolució i estructura de la ciutat

10. Geografia Econòmica d'Espanya

1. Les activitats agràries
2. Indústria i energia
3. Els serveis i el transport
4. Comerç
5. Turisme

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	45,00	100
Pràctiques en aula	15,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs en grup	15,00	0
Elaboració de treballs individuals	30,00	0
Estudi i treball autònom	15,00	0
Lectures de material complementari	5,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	5,00	0
Preparació de classes de teoria	5,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	5,00	0
Resolució de casos pràctics	5,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Per un costat, diferenciem activitats formatives presencials que suposaran al voltant del 40% de les hores de dedicació de l'estudiant. En ells si conjugaran de forma sistemàtica aspectes teòrics i pràctics de l'assignatura, en una relació aproximada de 1/3 per a la teoria i 2/3 per a la pràctica. Estes hores presencials (al votant de 60) inclouran:

- Classes teòriques (llicons magistrals i d'interacció i participació directa amb l'alumne), on abordarem els principals aspectes de cadascú dels temes reflectits en l'apartat de “continguts” de la present guia docent.
- Classes pràctiques (realització d'exercicis, resolució de models d'examen, identificació de bases de dades i introducció a la seua utilització, etc.).
- Activitats complementàries (visualització de documentals que mostren aspectes actuals inclosos en el temari, problemàtiques socials, ecològiques, conflictes polítics, bèl·lics, etc.; conferències / xerrades impartides per experts a la matèria externs a la universitat i/o al món acadèmic (responsables de ONGS, etc.); pràctiques / eixides de camp per a interactuar, accedir de primera mà i comprendre contextos socials propis de les regions analitzades al temari, y presents al territori valencià (concretament, a la ciutat de València); etc.
- Tutories programades i/o no programades: de tipus individual o col·lectiu, per a realitzar seguiment de la matèria, canalitzar el treballs finals, resoldre dubtes de les pràctiques, etc.

- Proves d'avaluació continua, on demostrar el coneixement dels continguts de la matèria.

En totes elles es brindarà al alumnat la possibilitat de participar activament en la seua confecció i desenvolupament (par exemple mitjançant petits grups de discussió, entre altres possibilitats), donat que posteriorment **l' implicació i l' actitud de l' alumne en la realització d' aquestes hores presencials, es reflectirà en la seua qualificació final.**

Les activitats formatives no presencials suposaran al voltant del 60% de les hores de dedicació de l' alumne a la matèria (entorn a 90 hores):

- Assistència a activitats externes que no es haguessin recollit en les activitats complementaries de les hores presencials.
- Elaboració de treballs individuals, i estudi i treball autònom: dirigit a consolidar la teoria i a millorar la realització pràctica d'exercicis i tasques aplicades. Entre les activitats més habituals tenim: la recerca, tractament i aplicació d'informació bibliogràfica, dades estadístiques, recursos web, preparació, redacció i presentació d'informes, memòries, ressenyes o comentaris; preparació d'exàmens; etc.
- Elaboració de treballs en grup: aprofundir en el coneixement de les realitats territorials estudiades e incloses en els continguts de l' assignatura, mitjançant exercicis amb tècniques d' anàlisi geogràfic, interpretació territorial, etc. Igualment s' inclou: l' elaboració de memòries, la realització de tallers, la col· laboració amb iguals, la planificació i l' aprenentatge cooperatiu, etc.
- Lectures de material complementari per abordar aspectes puntuals que sense ser essencials, permeten comprendre i/o assentar més fàcilment les coneixements clau.
- Preparació d' activitats d' avaluació.
- Preparació de classes de teoria.
- Preparació de classe practiques i de problemes.

Resolució de casos pràctics.

AVALUACIÓ

- Hi haurà una prova escrita que arribarà al 50% de la qualificació total. En aquest examen escrit es valorarà: l' adquisició de coneixements d' acord amb els objectius de l' assignatura; ii) la capacitat de relació, argumentació i presentació d' un discurs ordenat i coherent; iii) l' expressió escrita correcta, especialment el vocabulari i la terminologia específica, ortografia i gramàtica.
- Es presentaran exercicis i practiques escrites individuals que arribaran al 30% com màxim de la nota final. Es valorarà: i) l' adquisició de coneixements; ii) l' accés, selecció, utilització i comprensió de la bibliografia (lectures) per a la realització de les practiques; iii) la capacitat per a elaborar els informes i/o les practiques escrites amb coherència i ajustats als enunciats; iv) la habilitat per a interpretar les dades que s' enuncien als exercicis i l' utilització dels mateixos per a la seva resolució d' acord amb la teoria de l' assignatura, mitjançant el us de tècniques d' interpretació, diagnosi i representació; v) l' adquisició d' esperit analític i crític; vi) la participació activa a l' aula amb intervencions directes, precises i oportunes, que facin referència explícita a les qüestions a resoldre.

– Es realitzarà un treball final de la matèria de forma individual o en grup, que arribarà al 20% de la qualificació final. Si es opta per treballar en equip, aquest podrà estar format per 2 o 3 alumnes (segons la matricula). La qualificació a obtenir per aquesta prova no serà necessàriament idèntica per a tots el components.

Per a la realització del treball final serà oportú anar a les tutories per a canalitzar el treball, característiques, i conèixer quina bibliografia utilitzar com a referència. Les dates d'exposicions es fixaran durant el primer mes de classe. Si l'alumne no entrega en temps i forma mitjançant l'Aula Virtual el treball i la seva presentació (que utilitzarà en l'exposició corresponent), perdrà els punts. El professor podrà elegir part dels treballs com matèria d'examen. Per tant, tot el material per a l'examen estarà disponible per a l'alumne en l'Aula Virtual.

Per avaluar el treball final es tindran en compte els mateixos aspectes que es valoren per a la realització de les practiques escrites individuals.

Els problemes d'ortografia, sintaxi i/o expressió escrita puntuaran negativament en la qualificació de totes les proves escrites i la seua acumulació pot comportar el suspens de l'assignatura.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Azcárate, B. y Montesa, F. (2011): El atlas de las mundializaciones. Ed. Fundación Mondiplo, Valencia.
- Azcárate, B., Azcárate, M^aV. y Sánchez, J. (2008): Grandes espacios geográficos. El mundo desarrollado. Ed. UNED, Madrid.
- Azcárate, B., Azcárate, M^aV. y Sánchez, J. (2009): Grandes espacios geográficos. Subdesarrollo y países emergentes. Ed. UNED, Madrid.
- Azcárate, B., Azcárate, M^aV. y Sánchez, J. (2010): Geografía regional del mundo. Desarrollo, subdesarrollo y países emergentes. Ed. UNED, Madrid.
- Cebrián, A. (2005): Estructuras socioespaciales y niveles de desarrollo: geografía de las desigualdades regionales del mundo. Ed. Diego Marín Librero, Murcia.
- Durand, M.F., Copinschi, P., Martin, B., Placidi, D. (2008): Atlas de la globalización. Comprender el espacio mundial contemporáneo. Dossier especial China. Ed. Publicacions de la Universitat de València.
- Gil Olcina, A. y Gómez Mendoza, J. (2001): Geografía de España. Ed. Ariel.
- Gresh, A., Radvanyi, J., Rekacewicz, P., Samary, C. y Vidal, D. (dtores.) (2011): Atlas geopolítico de Le Monde diplomatique. Ed. Fundación Mondiplo y UNED, Madrid.
- Gresh, A., Radvanyi, J., Rekacewicz, P., Samary, C. y Vidal, D. (dtores.) (2011): DVD Atlas geopolítico de Le Monde diplomatique. Ed. Fundación Mondiplo y UNED, Madrid.

- Méndez, R. y Molinero, F. (1998): Espacios y sociedades: introducción a la geografía regional del mundo. Ed. Ariel, Barcelona.
- Romero González, J. (2009): Geopolítica y gobierno del territorio en España. Ed. Tirant Lo Blanch.

Complementàries

- AA.VV. (2009): Atlas de España. Ed. Espasa, Barcelona.
- AA.VV. (2011): Brasil, Rusia, India y China (BRIC): una realidad geopolítica singular. Ed. Ministerio de Defensa, Madrid.
- Augagneur, C., Braquet, L. Chaffel, A., Michalec, A. y Monot, A. (2010): Les Amériques. Le monde en fiches. Ed. Bréal, Clamecy (Francia).
- Benoit, B. y Saussac, R. (ditors.) (2010): LAsie. Le monde en fiches. Ed. Bréal, Clamecy (Francia).
- Boquet, Y. (2003): Les États-Unis. Ed. Belin Memento, Paris (Francia).
- Bustelo, P. (2010): Chindia: Asia a la conquista del siglo XXI. Ed. Tecnos, Madrid.
- Clément, G. y Jambard, P. (2010): LAfrique et le Moyen-Orient. Le monde en fiches. Ed. Bréal, Clamecy (Francia).
- Dumortier, B. (1997): Géographie de l'Orient Arabe. Ed. Armand Colin, Paris (Francia).
- Sanjuan, T. (2000): La Chine: territoire et société. Ed. Hachette, Paris (Francia).
- Vallaud, P. (1992): Atlas geoestratégico del siglo XX. Ed. Parramón, Barcelona.
- El estado del mundo: anuario económico y geopolítico mundial. Ed. AKAL, Torrejón de Ardoz (España).
- Hérodote: revue de géographie et de géopolitique. Ed. Institut Français de Géopolitique, Paris (Francia).

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. Continguts / Contenidos

Se han reducido los contenidos inicialmente recogidos en la guía docente, seleccionando los indispensables para adquirir las competencias fundamentales de la asignatura.

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

2. Volumen de trabajo y planificación temporal de la docencia

Se ha reducido el número de horas de clases teórico-prácticas presenciales, mediante su transformación con materiales diversos subidos a través del Aula Virtual. Se ha trasladado una parte de ese tiempo al aprendizaje autónomo paralelo del alumnado. En cuanto a la planificación, no se han mantenido estrictamente los horarios de clase para dar mayor libertad a cada estudiante, y para que puedan gestionar mejor su seguimiento y la realización de las actividades programadas de acuerdo con su agenda y disponibilidad.

3. Metodología docente

3. Metodología docente

Sustitución parcial de la impartición de clases presenciales por la subida al Aula Virtual de los materiales de apoyo a la preparación de los contenidos (documentos, presentaciones, audios, enlaces a recursos online, etc.) y/o realización de alguna sesión de videoconferencia síncrona por Blackboard Collaborate el día y a la hora de la clase presencial, o grabada.

Sistema de Tutorías: Se mantiene el programa de tutorías virtuales por correo electrónico por chat privado del Aula Virtual y se emplean otras herramientas del Aula Virtual para atender dudas o debates colectivos (creación de foros o chats).

4. Avaluació

4. Evaluación

El examen final, que incluirá preguntas sobre las unidades impartidas durante las clases, se mantiene con el 50 % de la nota y se realizará por alguno de los medios disponibles del Aula Virtual. El resto de la calificación, correspondiente al trabajo y las actividades complementarias de esta asignatura, pasan a un apartado conjunto de evaluación continua mediante prácticas realizadas por valor del 50% de la nota.

5. Bibliografia

5. Bibliografía

Se ha sustituido una parte de la bibliografía recomendada disponible sólo en bibliotecas por los materiales docentes subidos al Aula Virtual por el profesorado, así como por otros recursos de información accesibles gratuitamente en diferentes repositorios y bases de datos online, con atención especial a los facilitados por el servicio de bibliotecas de la Universitat de València.